

Badania defektoskopowe w sektorze kolejowym

dr inż. Łukasz Rawicki , Ł-GIT

Prof. dr hab. inż. Jacek Słania, Ł-GIT

Bezpieczeństwo zestawów kołowych wymaga przeprowadzania systematycznych badań stanu technicznego zapewniających prawidłową eksploatację transportu szynowego. Przyczyniła się do tego m.in. katastrofa kolejowa w północnych Włoszech w miejscowości **Viareggio w czerwcu 2009 r.** Przyczyną katastrofy kolejowej było wykolejenia się pociągu wskutek **pęknięcia** i w następstwie złamania osi zestawu kołowego. Katastrofa pociągnęła duże straty materialne.

Po tragicznym wypadku **Europejska Agencja Kolejowa, Europejskie Władze Bezpieczeństwa i przewoźnicy towarowi** wprowadziły zharmonizowane kryteria czego efektem było stworzenie Europejskiego Katalogu Inspekcji Wizualnej (**EVIC**). Badania wizualne w kolejnictwie stanowią podstawowe badania nieniszczące stanowiące podstawę do przeprowadzania innych badań.

Przykład ilustracji graficznej z katalogu EVIC oceny wizualnej pęknięcia w kategorii uszkodzeń mechanicznych na osiach niemalowanych.

Badania defektoskopowe w sektorze kolejowym

Stanowisko do kwalifikacji zestawów kołowych

Widoczne wżery korozyjne
pomimo obróbki skrawaniem

Uszkodzony pierścień
wewnętrzny

Wżery korozyjne osi zestawu
kołowego

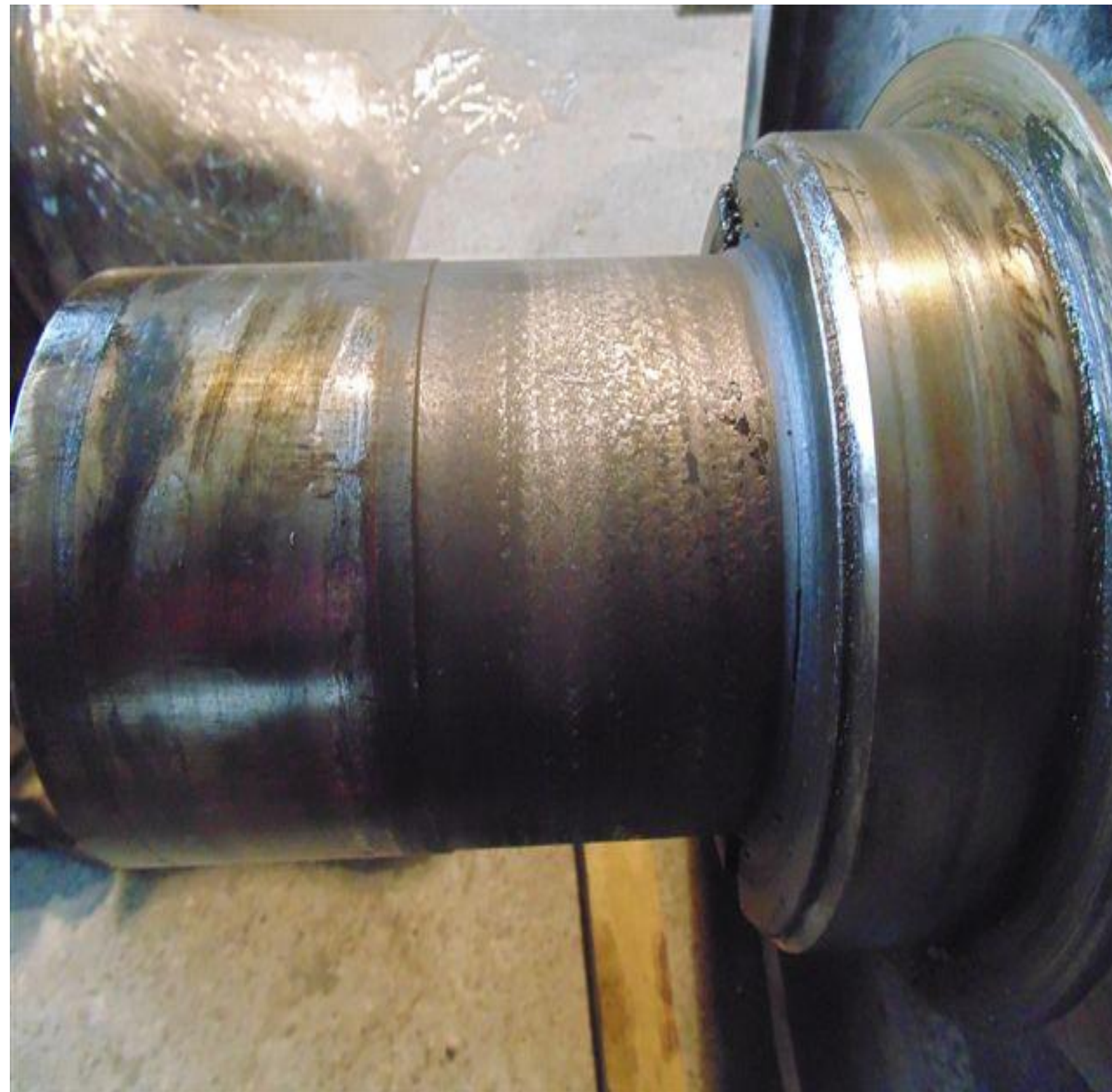
Uszkodzenie mechaniczne
czopa

Występowanie wad na osiach

**Uszkodzony czop wytarcie na średnicy
od strony wewnętrznej**

**Uszkodzony czop wytarcie na średnicy
od strony zewnętrznej**

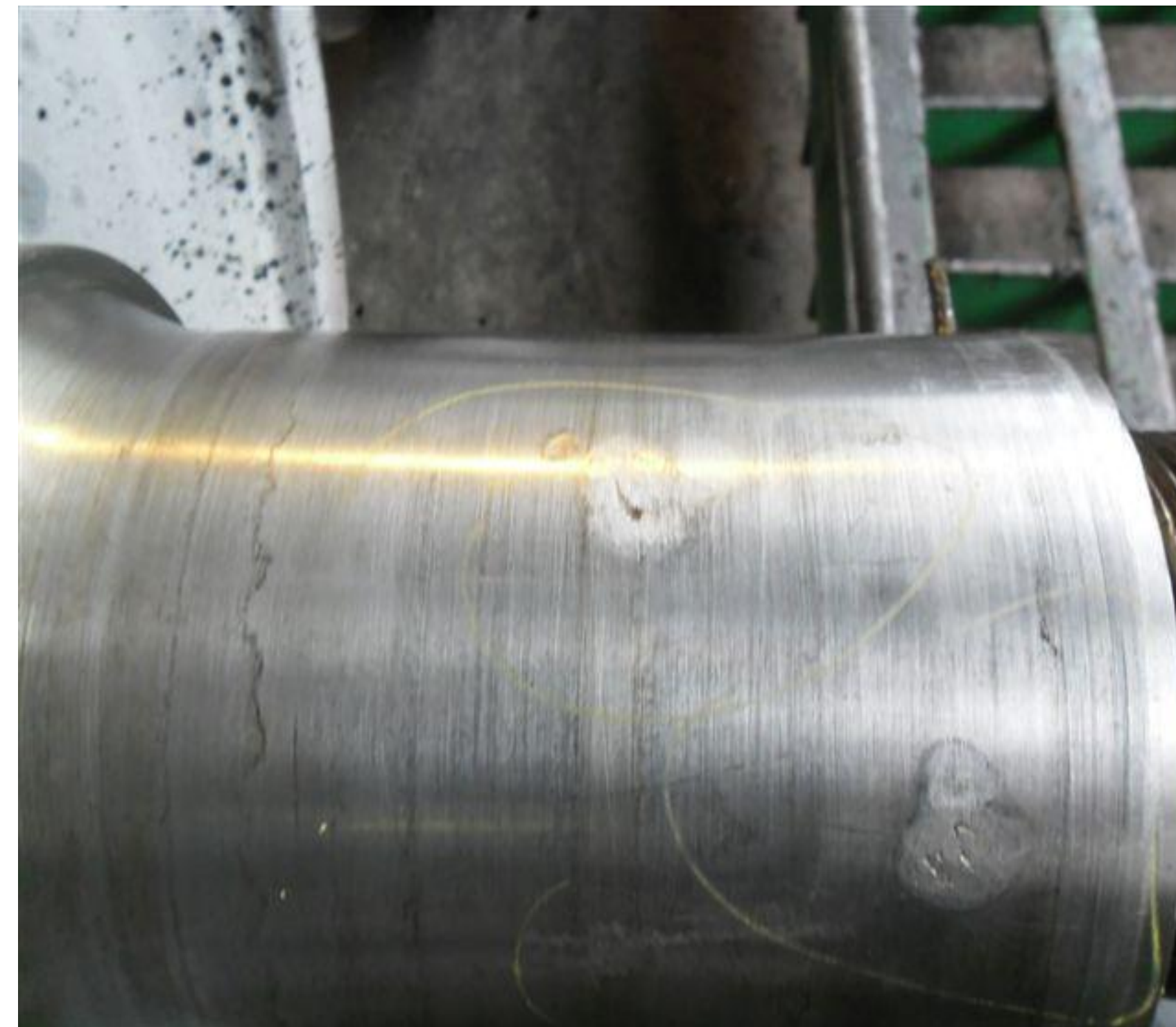

Występowanie wad na osiach oraz kołach

Uszkodzony czop ubytki materiałowe na średnicy od strony wewnętrznej

Uszkodzony czop - miejscowe uszkodzenia

W sektorze kolejowym przeprowadza się również:

- **badania penetracyjne** które mogą być wykonywane m.in. przy badaniu płytek manganowych wykorzystywanych przy regeneracji powierzchni maźnic.
- **badania prądami wirowymi** służące do badania wieńców i wykorzystywane przy badaniach zautomatyzowanych,
- **badania radiograficzne** wykorzystywane przy produkcji metra, tramwajów przy elementach o nieznacznej grubości.

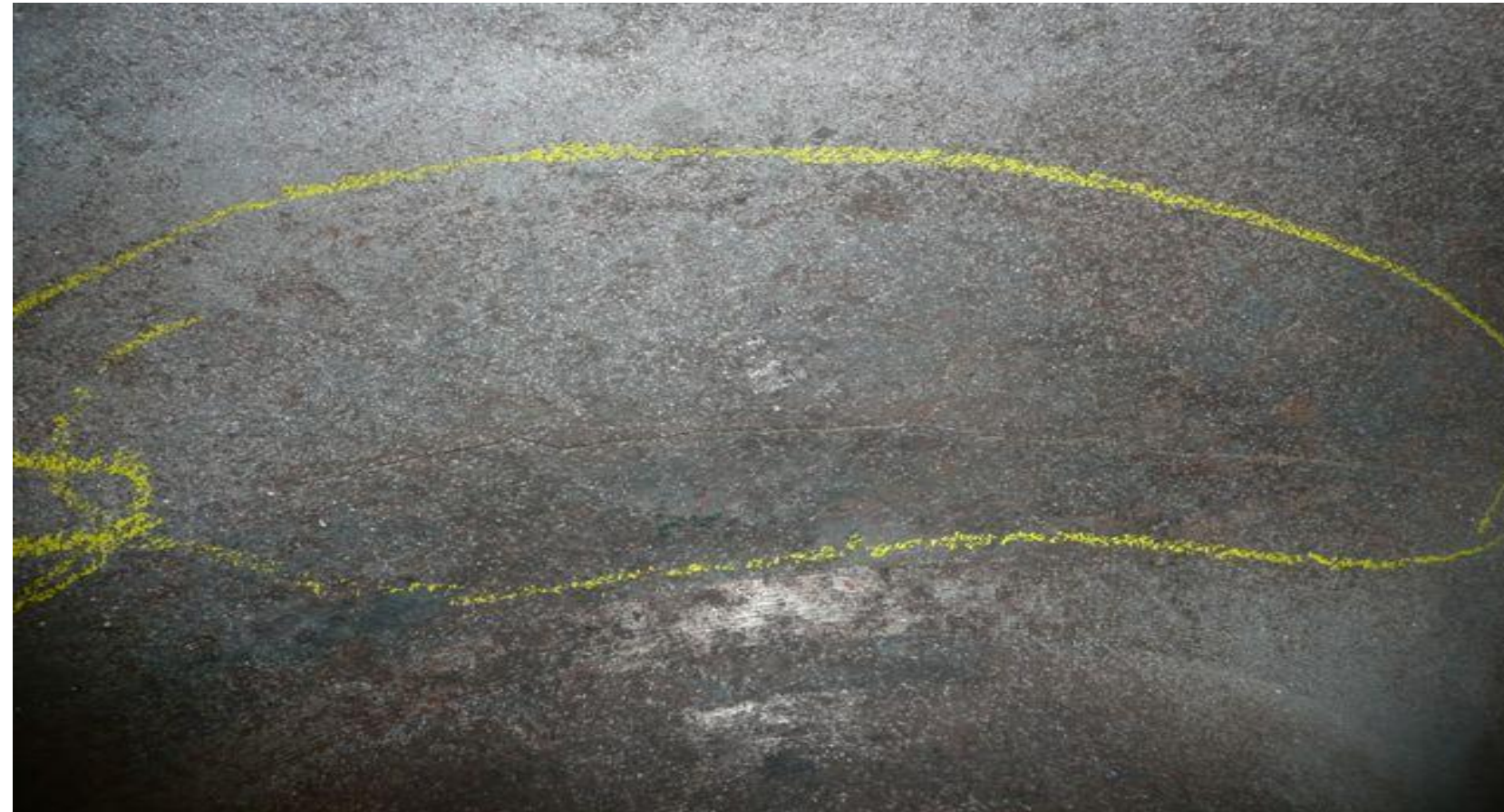
Spośród metod badań nieniszczących wykonywanych podczas produkcji i utrzymania pojazdów szynowych największe zastosowanie znalazły jednak **badania magnetyczno-proszkowe MT i ultradźwiękowe UT.**

Doskonalenie metod badań defektoskopowych prowadzi do konieczności ciągłego szkolenia i kwalifikowania personelu wykonującego badania oraz certyfikacji według określonych w normach zasad.

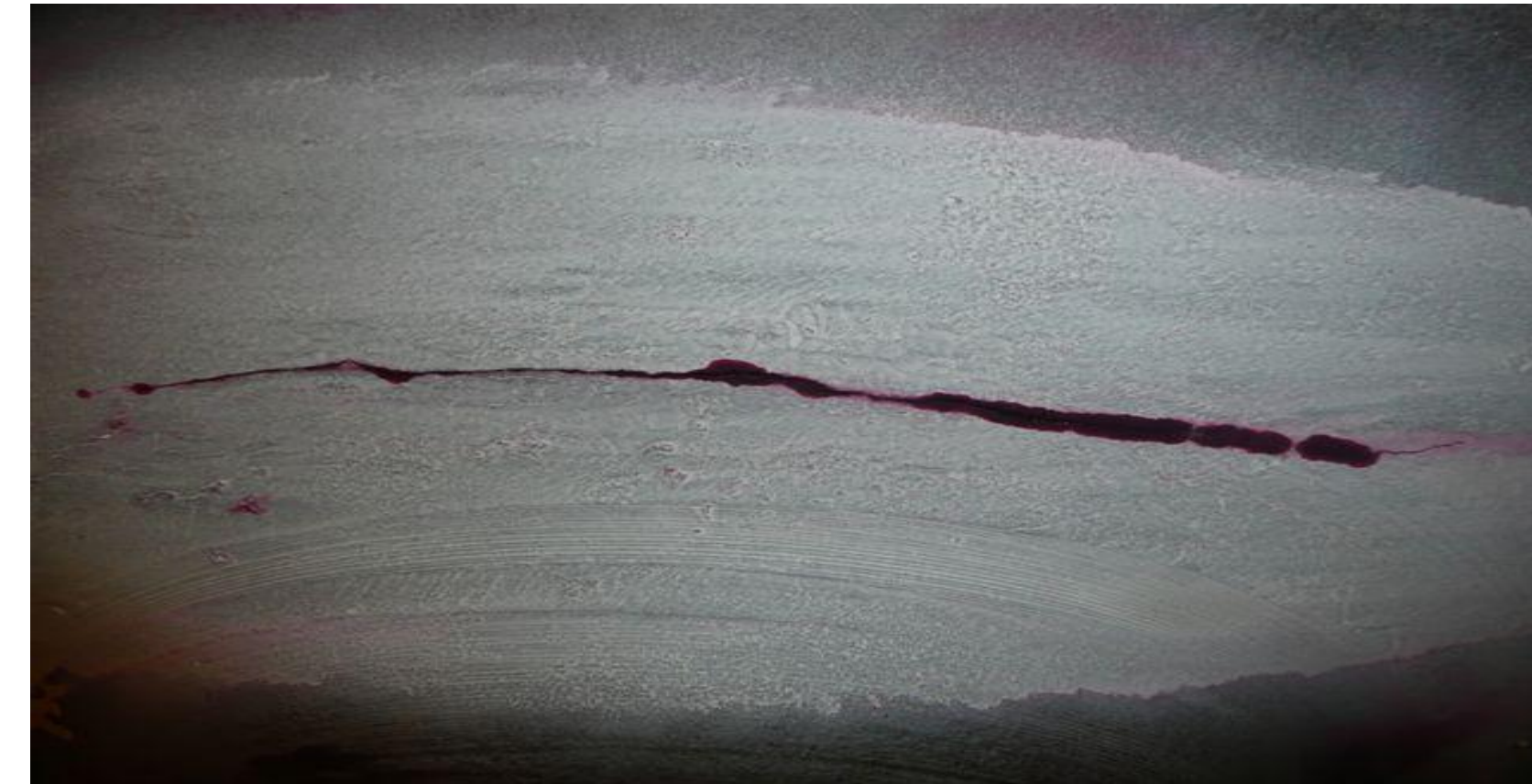

Badania defektoskopowe w sektorze kolejowym

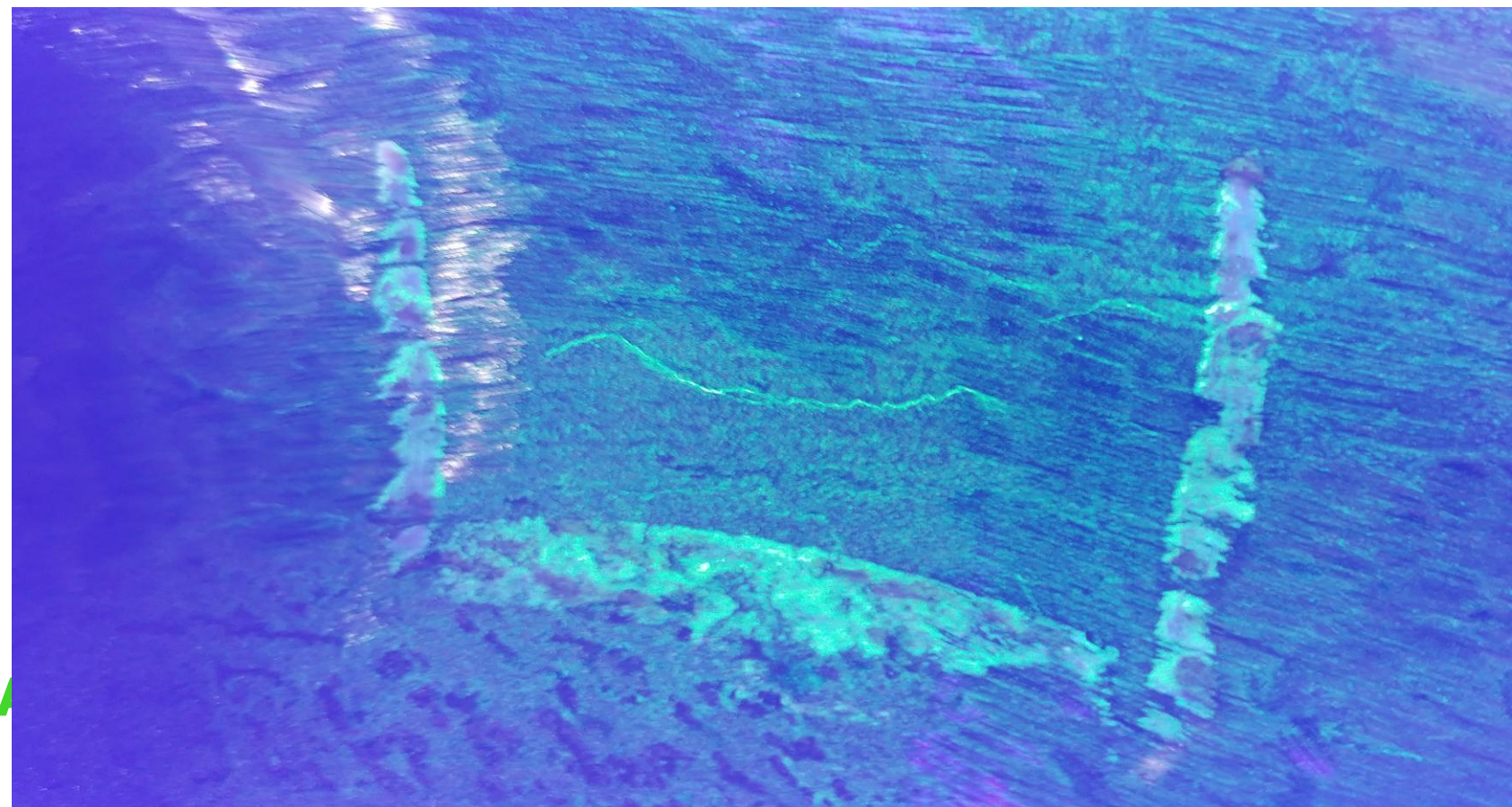
Oznaczenie miejsc do badań

Widoczne pęknięcie po badaniach PT

Widoczne pęknięcie koło bosc po badaniach MT

Widoczne pęknięcie

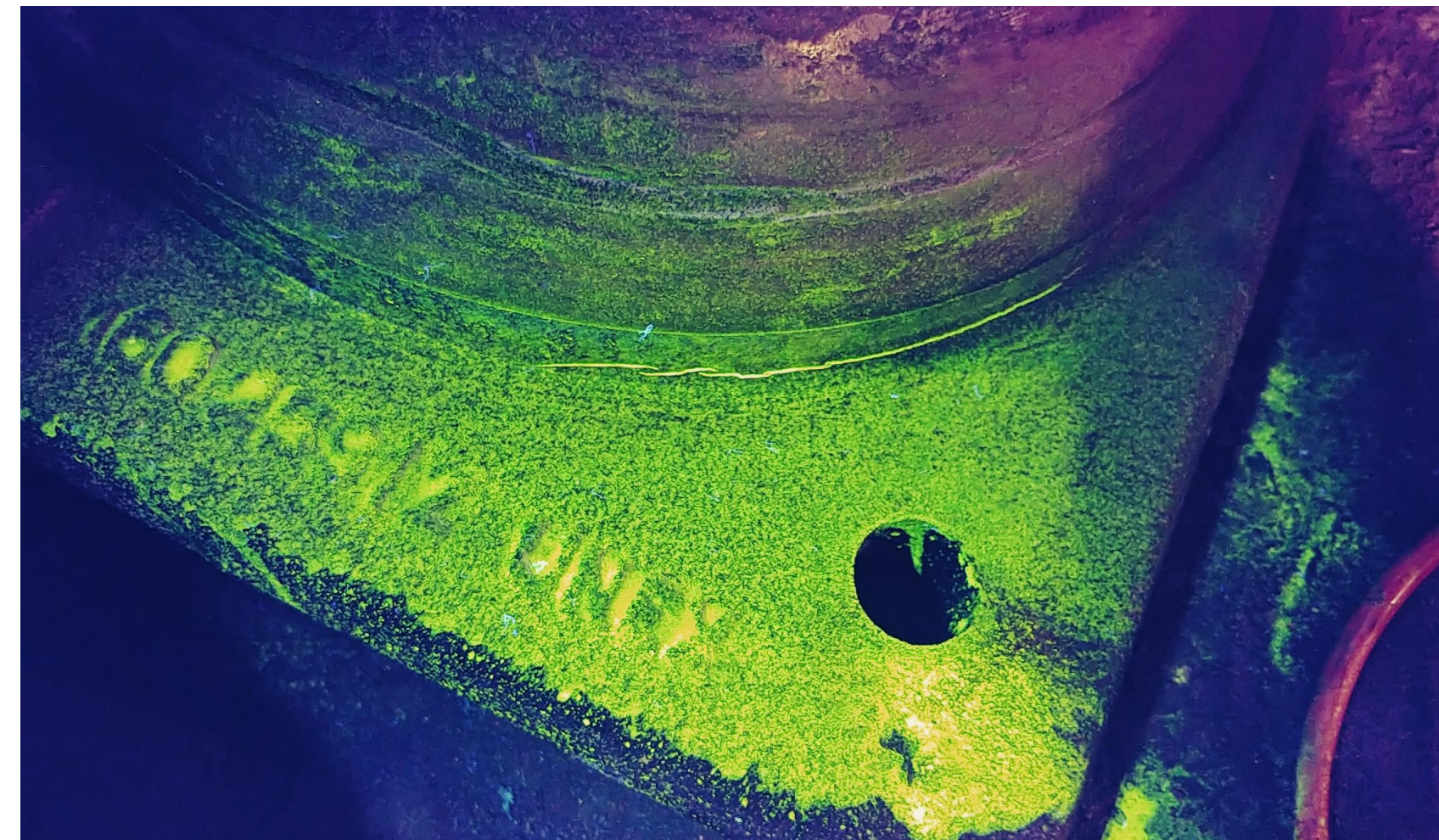

Badania defektoskopowe w sektorze kolejowym

Badanie MT czop skrzytu metoda barwna

Badanie czop skrzytu metoda fluoroscencyjna

Badanie MT ciągła klapy

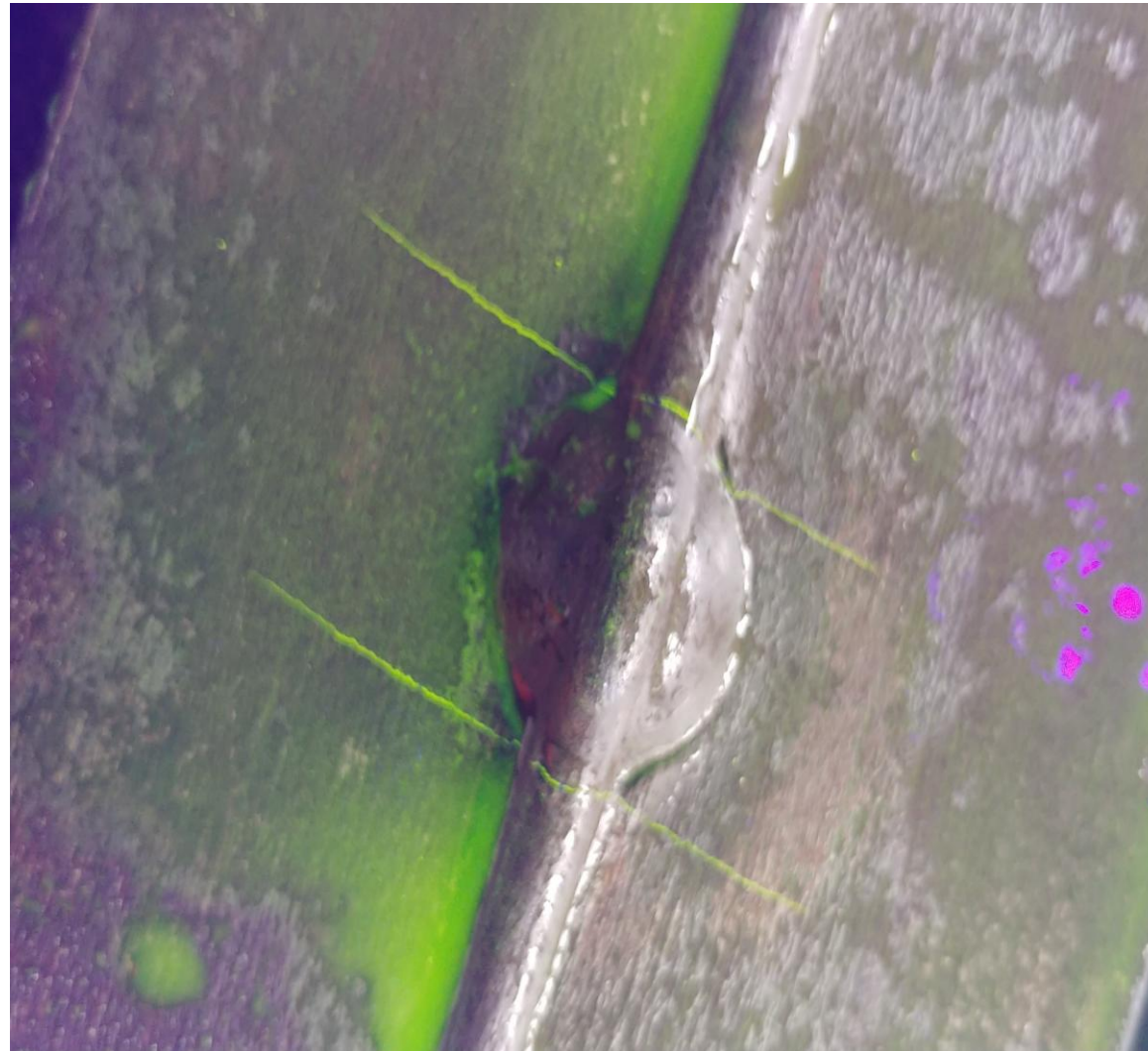
Badanie MT sworznia mostu

Badania defektoskopowe w sektorze kolejowym

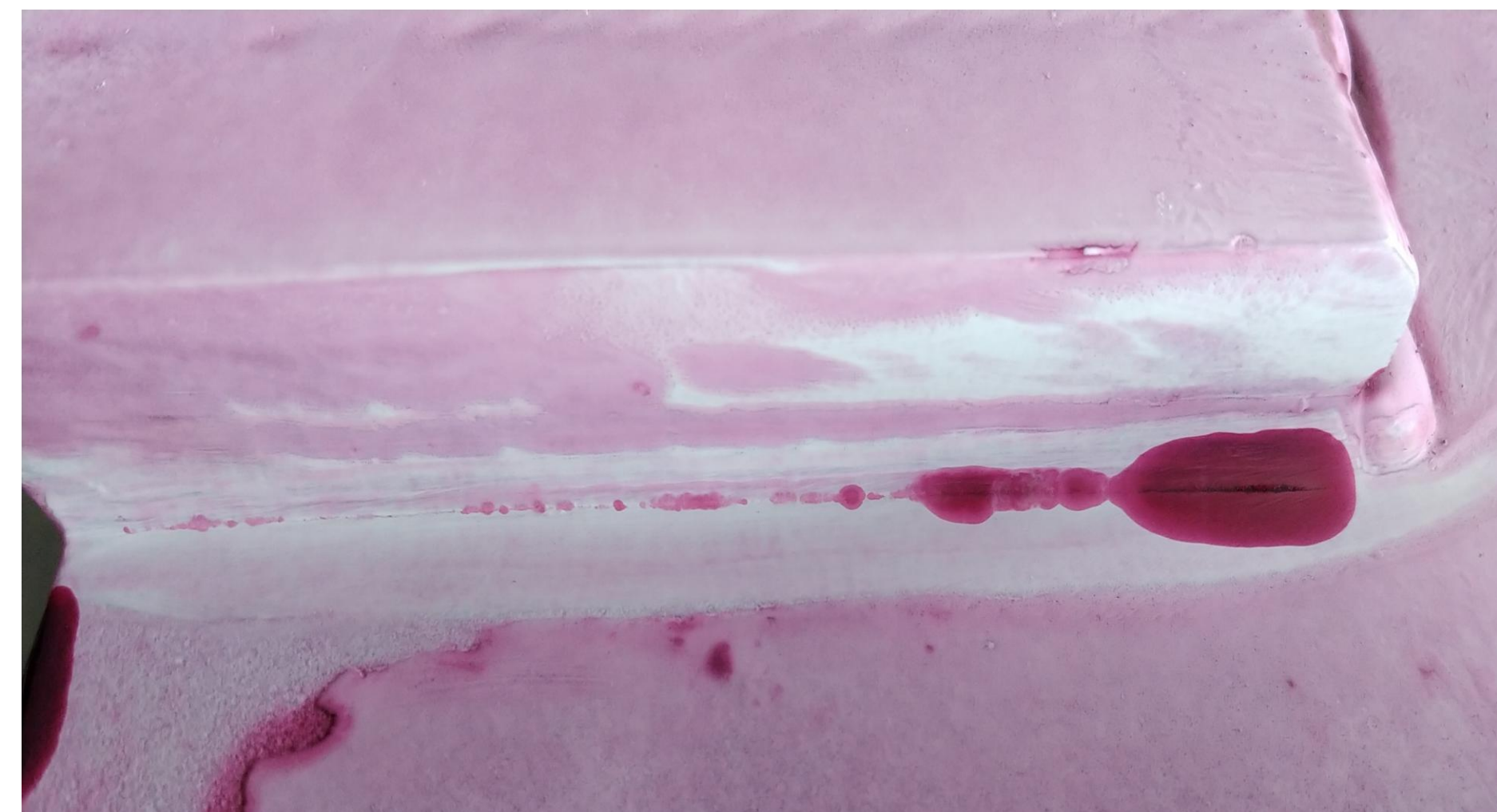
Potwierdzenie badań UT metodą MT

Badanie MT wagonu po spawaniu

Badanie PT wagonu

Do elementów pojazdów szynowych poddawanych badaniom nieniszczącym należą m.in.:

- osie zestawów kołowych,
- koła,
- zestawy kołowe w eksploatacji,
- elementy łożysk tocznych,
- ostoje wagonów i lokomotyw,
- zbiorniki,
- ramy wózków,

Zanieczyszczenie łożyska może doprowadzić do zakleszczenia a w konsekwencji do ukręcenia czopa osi.

Zestawy kołowe spełniają szereg zadań m.in.

- umożliwiają ruch pojazdu,
- przenoszą ciężar pojazdu razem z ładunkiem,
- przenoszą obciążenia dynamiczne powodowane nierównością toru na elementy resorujące.

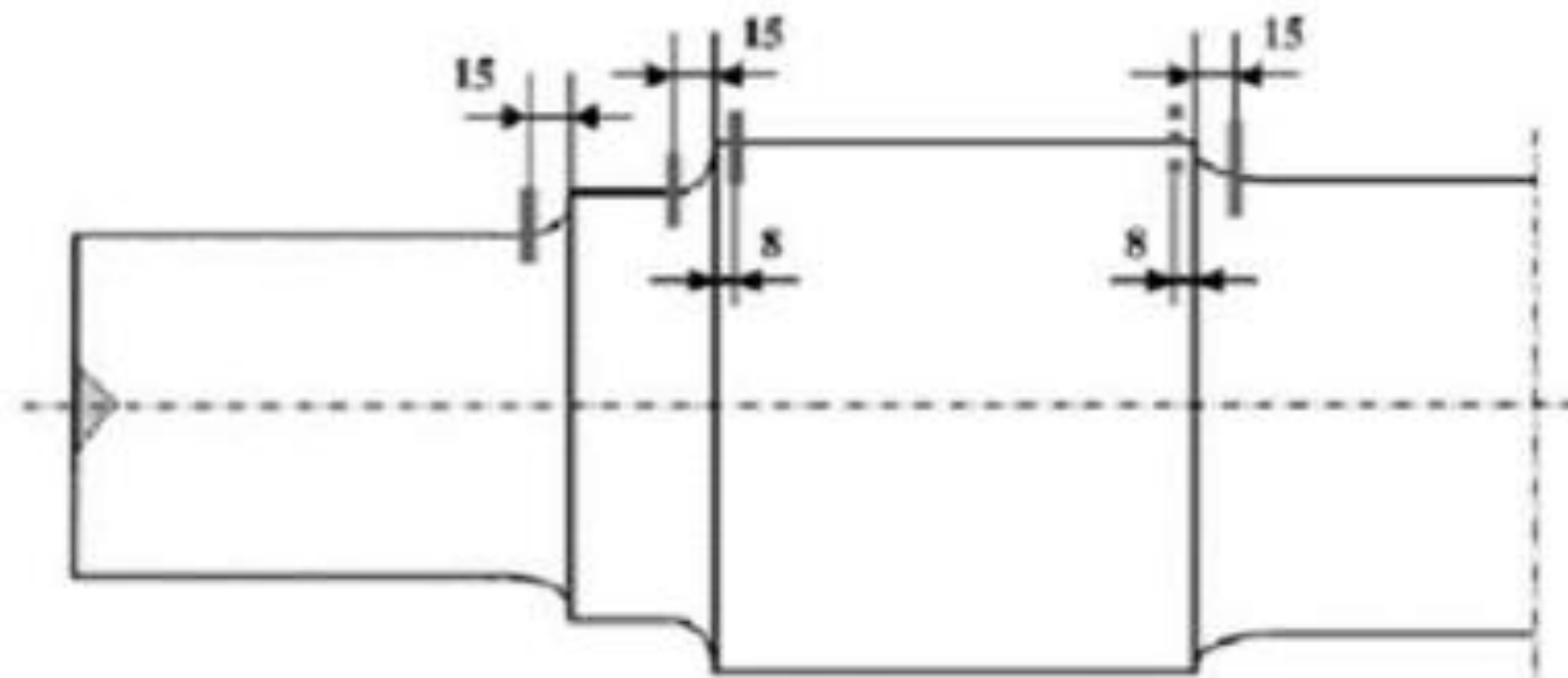
Przed przystąpieniem do badań ultradźwiękowych aparaturę badawczą należy podać kalibracji przy wykorzystaniu dopuszczonej **osi wzorcowej** danego typu i określenia odpowiedniej lokalizacji reflektorów odniesienia.

Stosowane do określenia czułości^[SEP]reflektory wykonane na osi mają kształt idealnego naroża w postaci rowka o głębokości od 2^[SEP]do 8mm.

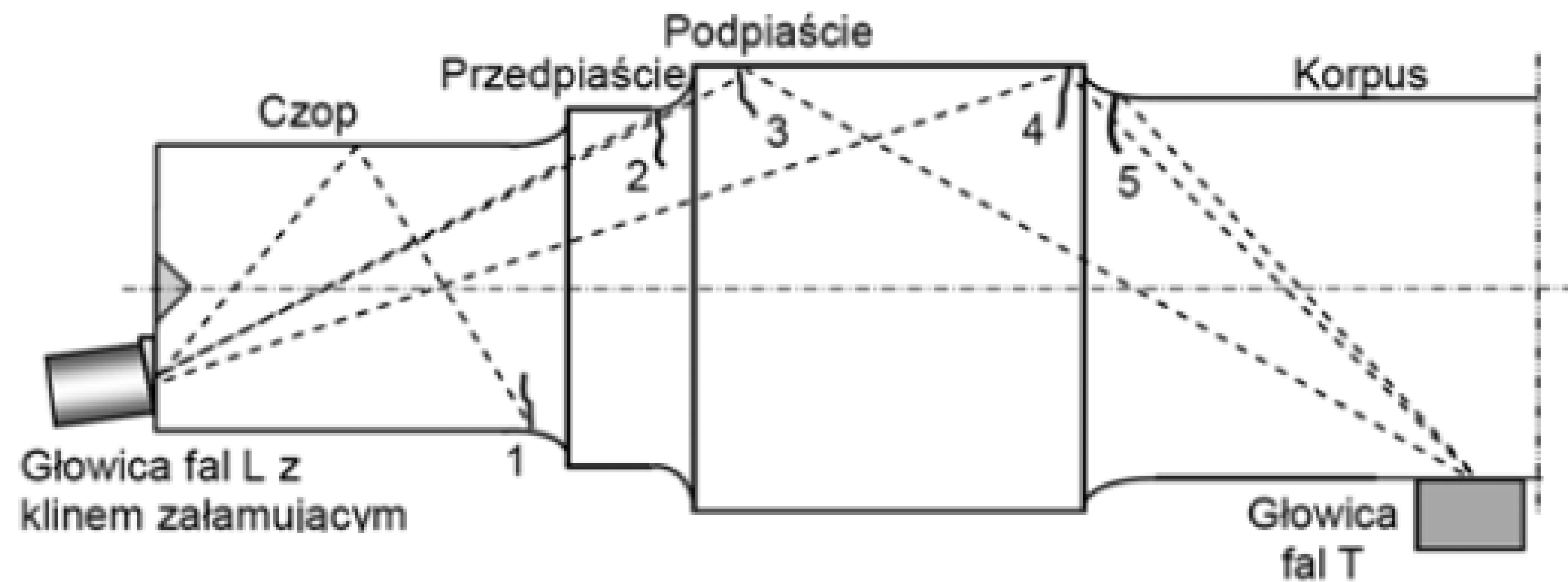
Rowki wykonane są prostopadle do osi symetrii osi przy zachowaniu określonych^[SEP]odległości od powierzchni czołowej badanej osi.

Charakter wad (nacięć) wykonanych na^[SEP]osiach powinien być zbliżony do charakteru poprzecznych pęknięć zmęczeniowych. Nacięcia^[SEP]wykonywane są w tych obszarach osi, w których występują pęknięcia w czasie eksploatacji^[SEP]pojazdu.

Lokalizacja reflektorów odniesienia

Przyłożenie głowic podczas wykonywania badań ultradźwiękowych osi kolejowych

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ
DR INŻ. ŁUKASZ RAWICKI
e-mail: lukasz.rawicki@git.lukasiewicz.gov.pl

